

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 70

17 вересня 2013 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 70 2013

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
-----------------------------	----------

Аналітичний ракурс

Потіха А.

Президентські амбіції В. Кличка у відгуках експертів.....	4
---	----------

Кулицький С.

Розвиток української економіки та проблеми наповнення доходної частини державного бюджету у 2013–2014 роках.....	13
--	-----------

Законодавча влада	27
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	35
------------------------------	-----------

Політика	41
-----------------------	-----------

Економіка	44
------------------------	-----------

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій.....	50
--	-----------

У ЦЕНТРІ УВАГИ

Резолюція Європарламенту «Про тиск, що чинить Росія на країни Східного партнерства в контексті майбутнього саміту у Вільнюсі»

12 вересня у Страсбурзі Європарламент ухвалив Резолюцію, яка засуджує методи тиску Росії на країни Східного партнерства, і закликав керівництво Євросоюзу захистити Україну, Молдову і Вірменію.

Експерти зазначають, що навіть дипломатично сформульовані словесні формули Резолюції, якими характеризуються останні дії Москви, звучать для Європарламенту нехарактерно гостро. У документі, зокрема, зазначається, що економічний і політичний тиск Кремля стосовно країн Східного партнерства демонструє, що «Росія має намір продовжувати вважати цей регіон виключно сферою своїх інтересів і чинити опір інтеграції цих держав з Євросоюзом».

Зважаючи на це, Європарламент закликав Єврокомісію та Європейську службу із зовнішньої діяльності розглядати дії Росії як такі, що виходять «за межі суто виміру торгівлі, яка є лише прикриттям для волаючого політичного тиску, діяти й захищати партнерів ЄС, посилаючи сильний сигнал підтримки для всіх країн Східного партнерства».

Також був озвучений заклик вжити заходи на захист партнерів Союзу. «ЄП підкреслює відповідальність ЄС захистити країни Східного партнерства, які зазнали відкритого, тривожного й зростаючого тиску Росії, спрямованого на те, щоб утримати їх від асоціації з ЄС, і просить Європейську комісію і Раду ЄС виступити з конкретними й ефективними заходами для підтримки країн-партнерів», – зазначено в Резолюції.

Євросоюз також готовий допомогти «партнерам у їхніх зусиллях з інтеграції за допомогою тимчасового застосування відповідних частин Угоди про асоціацію і глибоку та

всеосяжну зону вільної торгівлі з моменту її підписання; розморозити після підписання або парафування відкладені кредити й програми допомоги, продовжувати вживати заходи, спрямовані на спрощення візового режиму й перспективу запровадження безвізового режиму» (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 16.09; *Newsru* (<http://rus.news-ru.ua>). – 2013. – 16.09).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

А. Потіха, наук. співроб. СІАЗ НБУВ

Президентські амбіції В. Кличка у відгуках експертів

Лідер партії УДАР В. Кличко на Світовому конгресі українців у Львові заявив, що «відповідально розглядає можливість балотуватися на посаду Президента України, але остаточне рішення буде прийняте тільки після консультацій з громадськістю». Така заява одного з лідерів опозиції викликала зацікавленість серед експертів. Вони, зокрема, звернули увагу, що В. Кличко має наміри радитися з цього приводу не стільки з партнерами по опозиції, як із громадськістю. І, за словами експертів, це формальне уточнення робить цю заяву ще більш дражливою. Адже саме на громадськість уся надія у кожного з трьох лідерів опозиційних сил, які мають наміри балотуватися на пост Президента, але ще не встигли заявити про свої амбіції, бо вичікували зручного моменту, не хотіли вносити розбрат в опозиційне середовище або боялися фальстарту.

Зазначається, що В. Кличко заявив про свої наміри в дуже вдалий момент – під час роботи ювілейного X Світового конгресу українців, який цього року відбувся у Львові: «У самісінькій колісці українського націоналізму, за присутності двох опозиційних побратимів – які ще умови треба шукати, щоб легітимізувати своє бажання створити конкуренцію В. Янукови-

чу. Українці з діаспори у Львові радо аплодували такому рішенню, адже те, чого всі очікували, сталося. Перший з-поміж опозиційної трійки нарешті визрів і твердо заявив, що він готовий стати Президентом і відчуває у собі сили змінити країну».

Як зазначають експерти, спічрайтери ретельно й грамотно підготували промову В. Кличка перед українською діаспорою. Там ішлося і про трагедію Голодомору, і про важку долю українців, і про перспективи України, які затьмарені проблемами, що не дають державі розвиватися, проявляти свій потенціал, а українцям добре жити. Корупція, чиновники, які не поважають людей, олігархи, які розкрадають українську економіку. Проте далі, на думку ряду оглядачів, його виступ скидався на звичайнісіньку передвиборну агітацію. «Шановне товариство, якщо ми хочемо, щоб черговий шанс перетворити Україну на успішну, багату, сильну країну був результативним, нам треба зробити декілька кроків: забезпечити рівність усіх перед законом, щоб в Україні не було політв'язнів. Ю. Тимошенко повинна бути на волі. По-друге, економіка рівних можливостей, яка дасть шанс кожному, а не буде розподіляти бюджет між олігархами. По-третє, курс на євроінтеграцію», – зазначив, зокрема, В. Кличко.

Також у своєму виступі В. Кличко наголосив, що для цього потрібна політична воля. Більше ніж 2/3 людей в Україні вважають, що країна рухається в неправильному напрямі. «Ми всі разом маємо сили й можемо змінити напрям розвитку країни. Для таких перетворень потрібно залучити фахівців з країн Євросоюзу й представників української діаспори», – підкреслив лідер УДАРу. Він запевнив присутніх на зібранні, що зробить усе можливе для зміни ситуації у країні та заявив: «Я усвідомлюю свою відповідальність за цей вибір. Я зроблю все, щоб після 2015 р. почалася новітня історія України. Я цілком відповідально розглядаю можливість балотуватися на посаду Президента України». Водночас, як зазначалося вище, В. Кличко уточнив, що остаточне рішення буде прийняте після консультацій з громадськістю. До того ж, на його думку, потрібно провести консультації з усіма представниками опозиції, щоб висунути єдиного кандидата на виборах.

«Найближчим часом ми визначимося. Повинні пройти консультації. Я впевнений, що кандидат від опозиційних сил має бути висунутий один і має бути один критерій висунення кандидата – це максимальна підтримка людей і можливість виграти в представника Партії регіонів», – зазначив В. Кличко.

Експерти зауважують, що В. Кличко часто артикулює зворотами «ми можемо, ми не маємо права, ми повинні». На їхню думку, у поняття «ми» В. Кличко вкладає усі опозиційні партії, а право говорити від імені опозиції він взяв на себе.

Сам же В. Кличко переконаний, що його підтримає більшість у суспільстві, що демонструють і результати ряду соціологічних досліджень. Саме він є найбільш реальним конкурентом В. Януковичу в боротьбі за президентську посаду.

Так, згідно з даними серпневого соціопитування, проведеного Центром соціальних і маркетингових досліджень «СОЦИС» спільно з Інститутом політичних й етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, якби президентські вибори відбулися найближчим часом, найбільшу підтримку українців отримав би діючий Президент В. Янукович – 18,1 %. Другу позицію зайняв би лідер УДАРу В. Кличко – 16,2 %, а третю – лідер «Батьківщини» А. Яценюк – 9,7 %.

Водночас В. Кличко, після ряду повідомлень про його наміри стати Президентом, заявив, що журналісти поспішили з висновками й що він ще остаточно не визначився зі своєю участю у президентських виборах, які відбудуться у 2015 р. «Я думаю, що до цього питання ми прийдемо або до кінця цього року, або до початку наступного. Хочу ще раз підкреслити, що дуже важливо, щоб була узгоджена кандидатура від опозиційних сил, висунутий єдиний кандидат», – зазначив В. Кличко.

Відповідаючи на запитання, чи повинен бути єдиний кандидат від опозиції уже в першому турі, В. Кличко заявив: «Було б бажано, щоб у першому турі був уже висунутий. Інакше розтягування голосів зробить усе для того, щоб кандидат від влади, від Партії регіонів, тобто В. Янукович, залишився на своїй посаді».

За інформацією ЗМІ, В. Кличко найближчим часом має намір провести тур країною, щоб зустрітися з представниками

місцевих громад й обговорити наболілі проблеми. «Ми представимо країні докладний план дій. Це буде програма, яку новий Президент повинен втілювати з першого дня роботи на посаді. Наша мета – сучасна, демократична, успішна, можлива Україна. Багато людей скажуть, що це фантастика. Це не фантастика. ...Ми маємо не просто сподіватися на краще, а боротися за нього. Я хочу зробити так, щоб українці не виїжджали за кордон, шукаючи там кращої долі, а реалізовували себе на Батьківщині», – заявив В. Кличко.

Слід зазначити, що далеко не всі представники опозиції з розумінням сприйняли заяви В. Кличка щодо намірів балотуватися на посаду Президента в 2015 р. і відмовилися від коментарів, маючи своє власне бачення щодо майбутніх виборів.

Ю. Луценко ж зазначив, що заява В. Кличка є своєчасною. «Я вважаю, що заява В. Кличка сьогодні є заявою відповідального політика, який готовий брати на себе відповідальність. На мій погляд, кандидат у Президенти має мати амбіції і повинен уміти брати відповідальність на себе. Сьогодні це продемонстрував В. Кличко. Насправді, мені це подобається. Єдине, я нагадаю, що я казав і кажу про необхідність єдиного кандидата. Але В. Кличко й це сказав», – зазначив Ю. Луценко. За його словами, якщо вдасться і перше, і друге, тоді він зробив правильний крок. Якщо ж це відкриє парад амбіцій, тоді ми матимемо ще більшу проблему, ніж сьогодні.

На думку Ю. Луценка, ця заява не внесла радості в ряди кандидатів у Президенти. «Але якщо без іронії, то кандидатом від опозиції має бути людина, яка продемонструє лідерські якості», – підкреслив Ю. Луценко. Він переконаний, що В. Кличко розуміє, що його висунення на пост Президента не може бути одноосібним кроком, незгодженим з усіма сторонами. Тому це не остаточне рішення, а тільки заявка на участь – розумна й збалансована заявка. «Головне, щоб за цим не пішли аналогічні заяви інших кандидатів від опозиції, які перетворять увесь процес на парад амбіцій», – застерігає Ю. Луценко.

Політик запевнив, що особисто не підтримує жодного з можливих кандидатів від опозиції, а підтримає єдиного кандидата зі стартовим рейтингом у 30 %.

Ю. Луценко вважає, що є два механізми висунення кандидатів. Перший – узгодження кандидата всередині опозиційної трійки (А. Яценюк, В. Кличко, О. Тягнибок) з урахуванням думок лідера «Батьківщини» Ю. Тимошенко й народного депутата П. Порошенка. «Останній діє як опозиційний політик, а його президентський рейтинг порівнюваний з рейтингом лідера «Свободи» О. Тягнибока – 4–5 %. Ці відсотки в нашій країні принципово важливі на виборах», – зазначив Ю. Луценко. Разом з тим він застерігає, якщо процес узгодження не вдасться завершити до кінця року, тоді потрібно буде звернутися до людей. «Я міг би стати медіатором між політиками і виборцями. Відразу після виходу з в'язниці опозиція запропонувала мені взяти на себе ці функції, але потім країна несподівано дізналася про похід різними колонами в перший тур президентських виборів. Це – погана ідея», – заявив Ю. Луценко.

На думку політика, переконати опозиціонерів у необхідності єдиного кандидата із самого початку кампанії – складно. Поки кожен з них бачить себе єдиним кандидатом, розглядаючи кампанію як можливість заскочити до другого туру.

Другий механізм, який пропонує Ю. Луценко, – можливість залучення фінансів для організації праймеріз у базових із соціологічної точки зору областях України. Підтримати ідею можуть окремі міжнародні фонди та український бізнес. Праймеріз потрібні для того, щоб люди почули позиції не лідерів, а команд лідерів і визначилися, яку команду вони хочуть підтримати. Цей процес можна завершити до наступної весни.

Натомість Ю. Тимошенко вважає, що не потрібно в першому турі висувати єдиного кандидата. Ще в травні вона заявляла, що в першому турі всі опозиціонери повинні «викластися по максимуму». При цьому экс-прем'єр назвала ініціативу висунення єдиного кандидата в першому турі «вкрай шкідливою для перемоги». «Ми вже один раз вибрали єдиного кандидата, внесли його на руках до кабінету Президента України, і що з цього вийшло? Усі в курсі... У нас сильні гідні кандидати від опозиції і кожен зобов'язаний пройти народний праймеріз у першому турі президентських виборів. Нехай українці оберуть найбільш гідного кандидата і візьмуть відповідальності за свій вибір», – вважає Ю. Тимошенко.

Деякі експерти прокоментували рішення лідера партії УДАР В. Кличка балотуватися у Президенти як «крок на випередження», який «цілком виправданий. Він, очевидно, викликаний тим, що пожвавилися розмови про те, що може бути випущена на волю Ю. Тимошенко, що вона може взяти участь у президентській виборчій кампанії. Тому, щоб не втратити частини опозиційного електорату, В. Кличко робить таку заяву в розпал політичних канікул», вважає політолог В. Карасьов.

За словами заступника голови фракції ВО «Свобода» А. Мохника, «похід В. Кличка в Президенти – це секрет Полішинеля. І без заяви було зрозуміло, що він має президентські амбіції. 18 травня “Свобода”, УДАР і “Батьківщина” домовилися, що підтримуватимуть кандидата, який вийде в другий тур. З іншого боку, якщо буде змінено законодавство, то незалежно від заяви В. Кличка доведеться сідати й домовлятися про те, щоб висувати кандидата в першому й єдиному турі виборів».

Керівник Інституту політичних, соціологічних і маркетингових досліджень В. Бондаренко вважає, що лідер УДАРу В. Кличко ускладнив собі завдання, заявивши про свої президентські амбіції за два роки до виборів. «Заява В. Кличка про те, що він буде балотуватися на виборах Президента у 2015 р. може стати фальстартом великого спортсмена, але недосвідченого політика, – зазначає фахівець. – Бо в історії новітньої України опозиційні політики висувалися на цю посаду безпосередньо перед стартом виборчої кампанії. Так зробив свого часу Л. Кучма, якого ледве не умовляв стати кандидатом Український союз промисловців та підприємців. Досить пригадати і В. Ющенка, якого просили кілька політичних партій. Висуватися раніше – значить, потрапити під приціл влади. Це небезпечно й для стосунків з партнерами по опозиції, оскільки звужує поле для переговорів щодо спільної кандидатури», – наголосив В. Бондаренко.

На його думку, тепер слід очікувати посилення конкуренції в лавах опозиції, адже лідер УДАРу поставив інших можливих кандидатів від опозиції у складне становище. Та й собі ускладнив завдання. «Раніше кандидати зберігали інтригу до

останнього моменту й не позиціонували себе як противники діючої влади. В. Ющенко взагалі називав Л. Кучму своїм політичним батьком, а “Нашу Україну” вважав запасною лавою провладної команди. Тому коли він висунувся, його підтримали деякі члени президентської команди», – наголосив політолог.

Він прогнозує, що від В. Кличка може відійти частина спонсорів, яким з Банкової накажуть його більше не фінансувати. «Але водночас у В. Кличка може з’явитися більше симпатиків, адже він зробив мужній крок і кинув виклик владі. Йому тривалий час не давали перемогти на виборах у Києві. Тоді він створив партію і пішов до парламенту. Цей похід до вищого законодавчого органу став дуже вдалим. Тепер його бажання замахнутися на найвищу посаду в державі викликає повагу і вселяє надію виборцям, що він в ранзі Президента буде чесним політиком. Адже свої бої на рингу він проводив за допомогою fair play – чесної гри», – зауважує експерт.

У свою чергу директор соціологічної служби «Український барометр» В. Небоженко переконаний, що заява В. Кличка про власні президентські амбіції може ускладнити взаємини з А. Яценюком й О. Тягнибоком. «В. Кличко належить до тих політиків, які вважають себе самодостатніми, думають про те, що їх любить усе людство за їхні спортивні результати. Однак приклад А. Шевченка показав, що цього замало. У цілому ж трошки несподівана заява В. Кличка, адже влітку зазвичай не приймають настільки доленосних рішень», – зазначив він і заявив, що В. Кличку варто більше побоюватися «партнерських обіймів з боку оточення Президента – людей Фірташа, Ахметова, Коломойського. Зрештою, від цих людей залежить, хто все ж таки піде на президентські вибори».

Натомість Прем’єр-міністр М. Азаров вважає, що В. Кличку взагалі не варто висувати свою кандидатуру на посаду Президента, тому що йому не вистачає досвіду, щоб зайняти державний пост. Про це він заявив в інтерв’ю *Le nouvel Economiste*, яке опубліковано на урядовому порталі. «У 2015 р. я не бачу жодних підстав для діючого Президента В. Януковича, щоб не подати свою кандидатуру на другий

термін. У зв'язку з можливою відсутністю Ю. Тимошенко в оголошеній боротьбі, колишній боксер В. Кличко, який є популярним в Україні, повинен реагувати рукавичкою», – зазначив Прем'єр. На думку М. Азарова, кандидатура В. Кличка є невдалою. «В. Кличко не звичайний боксер, він здобув славу собі й нашій країні. Ми всі пишаємося ним як спортсменом. На жаль, він не мав жодного дня досвіду роботи в органах виконавчої влади», – додав М. Азаров.

Щоправда, значна частина експертів мають іншу думку. В. Кличка вважають впливовим політиком і за межами України. Зокрема, оглядач німецького видання Frankfurter Allgemeine К. Шуллер пише, що в Україні є лідер, який міг би очолити опозиційний рух – це лідер партії УДАР В. Кличко.

На думку автора, В. Кличко вже є лідером опозиції, хоча наразі невизнаним, адже тривалий час опозиція в Україні асоціювалася лише з экс-прем'єром Ю. Тимошенко, з якою не міг змагатися жодний опозиційний політик. Тепер, на думку оглядача, після арешту Ю. Тимошенко, від її колишнього впливу майже нічого не залишилося, а демократичний табір виявився без лідера. Однак події останнього часу показали, що знайшлася людина, яка могла б очолити опозиційний рух – це В. Кличко.

На думку К. Шуллера, позиція В. Кличка міцна тому, що після арешту Ю. Тимошенко українська опозиція не розпалася. Партії «Батьківщина» вдалося разом з УДАРОм і націоналістичною «Свободою» створити блок, який функціонує на диво добре – партії координують свої дії і не очорнюють одна одну. За словами оглядача, хоча партнери по коаліції й не визначилися, хто ж балотуватиметься у 2015 р. на пост Президента України – А. Яценюк, В. Кличко чи О. Тягнибок, українська опозиція чудово розуміє, що суперечка між собою з цього приводу стане дорогою до програшу.

Таким чином, В. Кличко першим серед трійки керівників опозиційних парламентських партій прямо заявив про свої президентські амбіції. Більшість фахівців називають такий крок лідера УДАРу цілком прогнозованим, зважаючи на його високий рейтинг: наголошується, що лише В. Кличко серед представників опозиції може створити на виборах-2015

реальну конкуренцію діючому Президенту В. Януковичу. Проте багато в чому це залежатиме від спільних зусиль і координації дій опозиційного табору, а в можливості цього ряд політологів традиційно сумнівається (*Перший пішов: Кличко відкрив парад президентських амбіцій // <http://ipress.ua>. – 2013. – 21.08; Эксперт: Кличко пора определяться с Киевом и президентством // <http://inpress.ua>. – 2013. – 28.08; Тимошенко: единый кандидат на президентских выборах навредит оппозиции // <http://lb.ua>. – 2013. – 29.05; Це крок на випередження, в тому числі Тимошенко // <http://ua.korrespondent.net>. – 2013. – 15.08; Кличко пока не определился с участием в выборах Президента // <http://korrespondent.net>. – 2013. – 24.08; Кличко – невизнаний лідер української опозиції // <http://ipress.ua>. – 2013. – 3.04; У «Свободі» назвали заяву Кличка про його президентські амбіції передчасною // <http://dt.ua>. – 2013. – 15.08; Кличко невчасно заявив про президентські амбіції // <http://kyiv.comments.ua>. – 2013. – 14.08; Ю. Луценко: Чому Кличко не може одноосібно вирішити йти у Президенту // <http://www.3republic.org.ua>. – 2013. – 21.08; Азаров считает, что Президент из Кличко никакой // <http://www.segodnya.ua>. – 2013. – 5.07; Кличко хочет единого кандидата от оппозиции на президентских выборах уже в первом туре // <http://zn.ua>. – 2013. – 24.08; Яценюк хочет привязать Кличко к Киеву и пригрузит его «коммуналкой» // <http://inpress.ua>. – 2013. – 5.09; В. Кличко ускладнив собі завдання // <http://gazeta.ua>. – 2013. – 14.08).*

С. Кулицький, старш. наук. співроб. СІАЗ НБУВ, канд. екон. наук

Розвиток української економіки та проблеми наповнення доходної частини державного бюджету у 2013–2014 роках

(Початок. Продовження в наступному випуску)

1. Стан і перспективи розвитку української економіки

Останнім часом дедалі зростаючу увагу ЗМІ й українського суспільства в цілому привертають проблеми розвитку української економіки й, зокрема, наповнення доходної частини державного бюджету в поточному та наступному роках. Такий інтерес обумовлений низкою економічних й соціально-політичних чинників, як-то: затяжна рецесія української економіки, невисокі доходи значних верств наших співгромадян, посилення політизації українського суспільства в контексті наближення президентських виборів тощо.

Факт перебування української економіки у стані рецесії, на думку ряду експертів, підтверджується її спадом протягом чотирьох останніх кварталів. Адже, починаючи з III кварталу 2012 р., українська державна статистика фіксує доволі усталене скорочення валового внутрішнього продукту (ВВП) у межах 1,1–2,5 %. Хоча заради об'єктивності треба зазначити, що у I–II кварталах 2013 р. скорочення ВВП (- 1,1 %) у порівнянні з відповідними періодами попереднього року було меншим, ніж у III–IV кварталах 2012 р., коли воно становило 1,3 та 2,5 % відповідно.

Оглядачі деяких ЗМІ основну причину рецесії в українській економіці вбачають у поганій кон'юктурі ринку промислових металів, викликану ребалансуванням економіки Китаю. Утім, причини цього явища, на думку доволі багатьох експертів, значно глибші й полягають у структурно-функціональній недосконалості вітчизняної економіки: значному переважанні її експортної орієнтації за одночасної слабкості (малої ємності) внутрішнього українського ринку.

До цього треба додати, що й сама по собі галузева структура української економіки вельми недосконала. Зокрема, хоча Україна останнім часом стабільно входить до першої десятки світових виробників сталі, однак вплив української чорної металургії на світовий ринок цього металу в цілому незначний, оскільки вітчизняне виробництво сталі перебуває на рівні близько 2 % від загальносвітового показника. А нині, за інформацією World Steel Association, виплавка сталі здійснюється в 62 країнах світу. І до того ж існує тенденція до подальшого розсіювання виробництва сталі у світі. На кон'юнктуру міжнародних ринків сталі суттєво може впливати, хіба що, Китай, на який припадає більше третини світового виробництва цього товару. У цілому ж ситуація на світовому ринку сталі близька до стану вільної конкуренції. І саме це робить вітчизняну чорну металургію вельми залежною від світової кон'юнктури. До того ж українська чорна металургія спеціалізується на експорті продукції з низькою часткою доданої вартості, переважно напівфабрикатів. І це також не сприяє зміцненню її конкурентоспроможності у світі.

Тому можна стверджувати, що в найближчому майбутньому динаміка фінансових надходжень від цієї галузі до українських бюджетів усіх рівнів сильно залежатиме від коливань кон'юнктури відповідних міжнародних ринків.

Доволі вразливим до «примх» міжнародної конкуренції є і такий важливий вітчизняний експортер й наповнювач державного та місцевих бюджетів, як хімічна промисловість. Причому вразливість цієї експортно-орієнтованої галузі пов'язана не лише з проблемами конкуренції при збуті її продукції (ідеться, насамперед, про мінеральні добрива), а і з залежністю галузі від цін на імпортовану сировину, особливо природний газ, з якого й виробляється переважна частина експортованої Україною хімічної продукції.

Дещо краща нині ситуація з експортом вітчизняної аграрної продукції. Хоча в цьому сегменті світової економіки Україна має вельми потужних конкурентів, утім, нинішня сприятлива кон'юнктура міжнародних ринків й потужний агрокліматичний потенціал України забезпечують успішну

роботу вітчизняного аграрного сектору на нинішньому етапі й виконання ним своїх зобов'язань перед державним бюджетом.

Доволі нерівномірною є і динаміка експорту продукції українського машинобудування. І це пов'язано не лише з перманентним політичним й економічним тиском на Україну з боку Росії з метою втягування нашої держави до складу Митного союзу (МС). Треба враховувати, що динаміка експорту продукції вітчизняного машинобудування до Росії значною мірою безпосередньо й опосередковано пов'язана з обслуговуванням потреб російських галузей-експортерів. Та навіть обсяги експортних поставок тих вітчизняних машинобудівних підприємств, які не мають партнерських відносин з російськими підприємствами-експортерами, все одно опосередковано залежать від доходів російського експорту, який справляє величезний вплив на бюджет й економіку Росії в цілому. І тому кон'юнктура світових сировинних ринків через стан російської економіки значною мірою опосередковано впливає на динаміку експорту українського машинобудування.

Таким чином, неусталеність динаміки українського експорту, а отже – і притоку вільноконвертованої валюти (ВКВ) у нашу країну та відповідних бюджетних надходжень, значною мірою обумовлені структурою вітчизняної економіки. А серйозна корекція такого фактору формування доходної частини державного бюджету України потребує доволі тривалого періоду часу й величезних інвестицій. Це, у свою чергу, означає, що значна частина потужних факторів формування доходної частини українського державного й місцевих бюджетів не може бути радикально змінена не лише упродовж 2013 – 2014 рр., а протягом більш тривалого періоду часу. Тому у 2013–2014 рр. кон'юнктура світових ринків, на які здійснюються поставки перелічених вище українських галузей-експортерів, залишатиметься в складі вирішальних чинників розвитку вітчизняної економіки й формування доходної частини державного бюджету України.

Зазначена вище динаміка розвитку провідних вітчизняних галузей-експортерів позначилася на всьому українському експорті. За даними Держстату, у січні – червні 2013 р.

український експорт товарів і послуг скоротився на 6,5 % порівняно з аналогічним періодом минулого року. Правда, одночасно зі скороченням українського експорту відбулося і ще більш значне скорочення імпорту в Україну. Зокрема, згідно з офіційною статистикою, у січні – червні 2013 р. вартість імпорту товарів і послуг в Україну була на 12,8 % меншою, ніж за аналогічний період минулого року. У результаті сальдо української зовнішньої торгівлі в першій половині поточного року хоча й залишалось від'ємним (- 797,6 млн дол. США), однак його абсолютна величина була в п'ять разів менша, ніж за рік до того – тобто 20,7 % від рівня першого півріччя 2012 р.

Утім, не лише в експортноорієнтованих галузях, а й у цілому в українській економіці ситуація залишається вельми складною. Так, за даними Державної служби статистики України, обсяги промислового виробництва у січні – липні 2013 р. у порівнянні з відповідним періодом 2012 р. скоротились на 5,3 %. Щоправда, оглядачі деяких ЗМІ звернули увагу на те, що обсяг промислового виробництва в країні в липні 2013 р. знизився на 4,9 % до аналогічного місяця минулого року. Утім, показник виявився трохи кращим за підсумки червня та травня ц. р., коли падіння становило 5,7 і 9,3 % відповідно. При цьому в Україні спостерігалось зростання промислового виробництва на 5,1 % у липні порівняно з червнем поточного року. Поліпшення показника пов'язане насамперед зі збільшенням виробництва в металургії на 1,6 %.

При цьому в добувній промисловості в січні – липні 2013 р. порівняно з відповідним періодом 2012 р. скорочення становило 1,2 %, у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 3,7 %, а у переробній промисловості – 7,5 %. А серед галузей переробної промисловості найбільшим було скорочення виробництва хімічної продукції (- 18,9 %) і машинобудування (- 13,3 %). На 6,3 % скоротилося виробництво в металургійній промисловості, на 5,0 % – у легкій та на 2,9 % – у харчовій промисловості. Тобто постраждали насамперед галузі промисловості, зорієнтовані переважно або ж принаймні значною мірою на експорт своєї продукції. Наведені вище статистичні дані є наочним підтвердженням залеж-

ності розвитку вітчизняної економіки від кон'юнктури світового ринку.

Галузі промисловості, зорієнтовані переважно на внутрішній ринок, зазнали значно менших втрат. Хоча, як зазначалося вище, попит на внутрішньому українському ринку через його згадувану вище його слабкість на даний момент не може компенсувати вітчизняній економіці втрати попиту на ринках міжнародних.

Цю закономірність наочно продемонстрував і спад ділової активності, який спостерігався й у ряді інших сфер вітчизняної економіки. Зокрема, у січні – липні 2013 р. порівняно з відповідним періодом 2012 р. площа прийнятого в експлуатацію житла скоротилася на 13,7 %, а обсяги будівництва в цілому – на 17,7 %. На 8,8 % протягом означеного періоду зменшився в Україні вантажообіг усіх видів транспорту і на 2,9 % – пасажирооборот.

Особливо тяжка ситуація склалась у будівництві, вийти якому з кризи не допоміг навіть такий зовнішній інвестиційний чинник, як проведення чемпіонату Євро-2012. Нині ж внутрішній попит на будівельну продукцію доволі млявий, особливо в сегменті житлового будівництва. Перманентна криза в житловому будівництві нерозривно пов'язана зі скороченням іпотечної діяльності вітчизняного банківського сектору, а відтак – і зменшенням його доходів.

З іншого боку, у січні – липні 2013 р. порівняно з відповідним періодом 2012 р. на 14,8 % зросло виробництво продукції сільського господарства. Саме аграрний сектор стає нині «локомотивом» вітчизняного експорту, певною мірою компенсуючи таким чином зменшення надходжень в Україну іноземної валюти від інших галузей-експортерів.

Також протягом січня – липня 2013 р. на 10,6 % зріс оборот вітчизняної роздрібною торгівлі. Останньому сприяло й зростання реальної заробітної плати в Україні – на 9,6 % у першому півріччі цього року порівняно з аналогічним періодом попереднього.

Поряд із цим індекс виробництва базових галузей (ІВБГ) у липні 2013 р. порівняно з липнем 2012 р. зріс до 1,8 %, повідомив Національний банк України. Зростання ІВБГ у річному

обчисленні зафіксовано другий місяць поспіль після його падіння протягом 12 місяців поспіль у річному вираженні. Падіння ІВБГ за підсумками січня – липня поточного року сповільнилося до 0,7 % у річному вираженні з падіння у 2,6 % за підсумками січня – червня поточного року в річному вираженні. Серед основних факторів позитивної динаміки виробництва базових галузей НБУ відзначив високий урожай зернових культур, активізацію зовнішнього попиту завдяки стабілізації економіки єврозони, освоєння нових ринків збуту продукції української харчової промисловості, збереження високого рівня внутрішнього споживчого попиту завдяки стабільному зростанню реальних зарплат.

Економічна діяльність національного господарства, яку проаналізовано вище, позначилася на фінансових результатах підприємств, галузей та української економіки в цілому. Зокрема, у I кварталі 2013 р. у порівнянні з 2012 р. частка збиткових підприємств у вітчизняній економіці зросла з 35,5 % до 45,3 %. Причому особливо значний приріст кількості збиткових підприємств мав місце в будівництві (з 39,8 % до 56,6 %), на транспорті й у складському господарстві (з 38,4 % до 52,0 %) і у промисловості (з 38,0 % до 48,5 %). Відповідно зменшилася частка прибуткових підприємств, а відтак – з'явилася загроза, що за підсумками 2013 р. можуть зменшитись доходи державного бюджету від податку на прибуток підприємств. Звичайно, за підсумками 2013 р. ситуація ще може доволі сильно змінитись. Статистичні дані за перше півріччя, які очікуються десь наприкінці вересня, даватимуть більш адекватне уявлення про ймовірну зміну рівня прибутковості/збитковості роботи вітчизняних підприємств у 2013 р. Утім, підсумки I кварталу 2013 р. теж можуть слугувати доволі тривожним сигналом щодо ймовірної зміни фінансових результатів роботи українських товаровиробників. А відтак – і одних із джерел наповнення доходної частини державного бюджету.

Причому розвиток української економіки відбувається, так би мовити, у «безінфляційному» середовищі. За даними Державної служби статистики, у липні 2013 р. індекс споживчих

цін на товари і послуги щодо грудня 2012 р. збільшився всього на 0,1 %, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року він залишився незмінним, а щодо попереднього місяця – зменшився на 0,1 %. У січні – липні 2013 р. індекс споживчих цін на товари і послуги стосовно аналогічного періоду минулого року зменшився на 0,4 %. Причому протягом 2013 р. у споживчому сегменті українського ринку частіше переважали дефляційні процеси, ніж інфляційні.

Зазначені процеси цінової динаміки поєднуються із значним зростанням коштів на депозитних рахунках фізичних осіб в українських банках, що може свідчити про збільшення відкладеного попиту на товари і послуги з боку населення, навіть про деяку стагнацію певних сегментів вітчизняного споживчого ринку. Вочевидь більшість населення України не налаштована на великі споживчі витрати. Це також означає, що невисока ємність вітчизняного споживчого ринку зберігається й надалі. А отже, як зазначалося вище, внутрішній ринок поки не може служити каталізатором з введення української економіки з рецесії.

Водночас, враховуючи тенденції розвитку цінової ситуації у вітчизняній економіці, що складаються, мабуть, до кінця 2013 р. не варто очікувати на значне зростання індексу споживчих цін на товари й послуги. А тим більш до закладеного минулого року в проєкт державного бюджету на 2013 р. індексу споживчих цін на рівні 4,8 %. На такий рівень до кінця цього року інфляція в Україні може вийти лише за якихось форс-мажорних обставин не лише економічного, а й соціально-політичного характеру. Останні були б явно не на користь чинній українській владі. Заради справедливості слід додати, що підстав для чогось подібного поки, ніби, не вбачається. Принаймні явних.

З іншого боку, той факт, що нинішній рівень інфляції нижче від того, який слугував одним з макроекономічних показників для розрахунку проєкту державного бюджету на 2013 р., означає, що існує загроза певного зменшення надходжень до державного бюджету в цьому році у порівнянні з запланованими через вплив суто цінового фактора.

Деякі аналітики вбачають певні аналогії, проводять паралелі між станом української економіки у 2008 р. і 2013 р. Об'єктом таких порівнянь є, насамперед, ситуація в сегменті вітчизняного експорту та у фінансовій сфері національної економіки. Зокрема, оглядач інтернет-видання «Левый берег» вважає, що, як і рецесія 2008–2009 рр., нинішній економічний спад обумовлений зовнішньоекономічними чинниками – насамперед, зниженням попиту на основні види української експортної продукції. Як у 2008 р., так і у 2012 р., економічний спад спочатку поширився в експортноорієнтованих регіонах, і лише в наступному році (2009 р. і 2013 р.) повною мірою перекинувся на іншу частину країни. Це цілком закономірне явище для слабorozвинутих країн, які залежні від сировинного або напівсировинного експорту. Спочатку від погіршення кон'юнктури на міжнародних ринках страждають експортноорієнтовані галузі й регіони країни, в економіці яких ці галузі займають відносно більшу частку. Саме це й відбулося у 2008 р. і у 2012 р. Потім із цих галузей і регіонів спад поширюється на іншу частину національної економіки, що мало місце у 2009 р. і що спостерігається нині, стверджує оглядач згаданого вище видання.

Тому за важливий індикатор розвитку всієї української економіки експерти вважають інформацію про стан ділової активності у світі та повідомлення про попит на вітчизняну експортну продукцію. А інформація на зазначену тематику, що подається в різних ЗМІ, доволі неоднозначна. Зокрема, повідомляється, що загальний ВВП Єврозони у II кварталі підвищився на 0,3 % після 18 місяців спаду. На думку деяких експертів, економічні індикатори вказують, що криза європейської економіки залишилася позаду – її скорочення досягло «дна». Таким чином, теза про те, що рецесія поступово йде в минуле, стає більш правдоподібною. Почасти це пов'язано з поліпшенням настроїв європейського приватного бізнесу.

Щоправда, останній прогноз Європейського центрбанку передбачає спад загального ВВП Європейського Союзу (ЄС) у 2013 р. на 0,6 %. А вже у 2014 р. ВВП зони євро, що є основою ЄС, може зрости на 0,9–1,0 %, а у 2015 р. – на 1,5–1,7 %.

Водночас триває економічний підйом у США, який минулого року становив 2,8 %, а у 2013 р. очікується на рівні 1,7–1,8 %. Зростання американської економіки, наголошують експерти, позитивно впливає на розвиток світової економіки. Найближчим часом продовжуватиметься й зростання економіки Китаю, хоча й нижчими темпами, ніж раніше. Утім, зазначене уповільнення темпів зростання китайської економіки впливатиме, в основному, на економіку країн-постачальників сировини до Китаю. Українські ж поставки залізорудної сировини становлять відносно меншу частину вітчизняного експорту до цієї країни. Тому уповільнення зростання економіки Китаю навряд чи позначиться на динаміці української економіки.

Таким чином, пожвавлення світової економіки справлятиме в цілому позитивний вплив на розвиток економіки України. Ряд аналітиків наголошує, що на ЄС припадає понад 25 % експорту продукції з України. Тому вони вважають, що у 2014 р. українські експортні поставки в ЄС можуть зрости принаймні на 10–15 % за рахунок створення зони вільної торгівлі (ЗСТ) з ЄС і економічної активізації в цьому регіоні. На підтримку зростання вітчизняного експорту, на їхню думку, діятимуть прогнозована загальна стабілізація світової економіки й відновлення показників товарного експорту самого Євросоюзу, що зменшить тиск пропозиції на внутрішній ринок цього об'єднання.

З іншого боку, ситуація на деяких міжнародних ринках, куди Україна експортує свою продукцію, доволі неоднозначна. Найкраща для України перспектива на сьогодні зберігається у сфері експорту сільськогосподарської продукції та продовольства. Останнє незначне зростання цін на продукцію на міжнародних ринках чорних металів, на думку деяких експертів, значною мірою має, так би мовити, «віртуальний» характер. Тобто йдеться про ціни пропозиції, а не про ціни придбання відповідних товарів. Узагалі, фахівці припускають імовірність деякого зростання світового попиту на сталь і прокат наприкінці цього і в наступному році. Утім, ідеться про порівняно невеликий приріст, а не карколомне зростання аналогічне тому, яке було на світовому ринку у 2007 – на початку 2008 р.

А якщо до цього додати, що, згідно з експертними оцінками, у Китаї має місце надвиробництво сталі, то розраховувати на радикальне поліпшення світового ринку чорних металів для вітчизняних товаровиробників не доводиться. А це означає, що розвиток чорної металургії не може слугувати каталізатором радикального поліпшення стану української економіки у 2013–2014 рр.

Доволі стабільно значний попит існує на тих міжнародних ринках сільськогосподарської продукції та продовольства, куди експортує свої товари аграрний сектор України. З урахуванням цьогорічного врожаю зерна та його минулорічних запасів, а також запасів олійних культур, можна розраховувати на доволі значне зростання валютних надходжень в Україну від експорту продукції вітчизняного АПК. Утім, попри надто оптимістичні оцінки деяких політиків й оглядачів ЗМІ, що вітчизняний АПК вже найближчим часом стане «локомотивом» усієї української економіки, розраховувати на реалістичність такого сценарію не варто. Тим більше, коли йдеться про короткотерміновий період. У 2013–2014 рр. зростання ділової активності та результати роботи вітчизняного АПК зможуть, хіба що, частково компенсувати погіршення результатів роботи інших експортноорієнтованих ланок української економіки.

Так, попри в цілому непоганий попит на мінеральні добрива, нинішнє зростання світових цін на нафту, а значить – згодом і на природний газ для українських хімічних підприємств означатиме збільшення собівартості українських мінеральні добрив. Найімовірніше це призведе до зниження прибутків вітчизняних товаровиробників й зменшення податків, які вони сплачуватимуть до державного бюджету України. У контексті нинішніх конфліктних відносин з Росією можна очікувати на певні ускладнення роботи українських експортерів, особливо в галузі машинобудування. Правда, як зазначається в деяких ЗМІ, наприклад, зatoryжний спад у вітчизняному автопромї може бути подолано у другому півріччі 2013 р. за рахунок китайських виробників, зацікавлених у випуску своїх автомобілів на потужностях українських підприємств. Хоча в

цьому випадку йдеться радше лише про складання автомобілів, а не повний цикл їх виготовлення.

Таким чином, стає очевидним, що, навіть за умов поліпшення умов господарювання суб'єктів підприємництва й поновлення економічного зростання в Україні, до кінця 2013 р. уже не вдасться вийти на показник приросту ВВП на рівні 3,4 %, який було взято за основу під час формування державного бюджету України на поточний рік. І цей факт знайшов своє відображення у відповідних прогнозах експертів. Зокрема, згідно із серпневим консенсус-прогнозом цілої групи українських і міжнародних фахівців під егідою Міністерства економічного розвитку і торгівлі, зростання економіки України цього року становитиме всього 0,1 %, а наступного – прискориться до 2,3 %. При цьому середнє значення зростання споживчих цін (грудень до грудня) прогнозують на рівні 5,5 %, цін промислового виробництва – 7,7 % проти очікуваних до кінця 2013 р. 3,8 % зростання споживчих цін і 6,7 % – цін виробників промислової продукції. А за прогнозом експертів МВФ, приріст реального ВВП України до кінця 2013 р. буде на нульовому рівні, а у 2014 р. – 2,8 %, тоді як за прогнозом експертів Світового банку ці показники становитимуть 1 % і 3 % відповідно. Поряд із цим консенсус-прогноз, складений на базі опитування аналітиків 10 інвестиційних компаній та банків, передбачає зниження ВВП України за підсумками поточного року на 0,2 %. При цьому не варто забувати, що в першому півріччі ВВП України скоротився на 1,1 %. Тому навіть незначне зростання ВВП за підсумками цього року слід вважати успіхом. Інша справа, що невиконання прогнозів зростання ВВП, на базі яких формувався державний бюджет на 2013 р., означатиме зменшення величини доходної частини бюджету проти запланованої та появу додаткових проблем з виконанням витратної частини щорічного державного й зведеного бюджетів України.

Слід також наголосити, що динаміка вітчизняної зовнішньої торгівлі є одним з базових чинників, що визначає стан платіжного балансу України, а значить – і стабільність національної валюти. Як зазначалося вище, за підсумками сальдо української зовнішньої торгівлі товарами й послугами

в першій половині поточного року хоча й залишалося від'ємним (- 797,6 млн дол. США), однак його абсолютна величина була в п'ять разів менша, ніж за рік до того.

Разом з позитивним сальдо фінансового рахунку це сприяло формуванню позитивного платіжного балансу України, а відтак – і стабільності гривні. А, як відомо з новітньої української історії, стабільність обмінного курсу гривні є одним з найважливіших економіко-психологічних чинників, що впливає на стабільність не лише економічної, а й соціально-політичної ситуації в Україні.

Утім, деякі експерти сумніваються в тому, що така стабільність національної валюти збережеться й надалі. Так, голова Комітету економістів України А. Новак зазначає: «Зараз ми нібито маємо стабільний курс. Але всі економічні показники свідчать, що курс гривні стримують штучно. В Україні росте негативне сальдо торгівлі, це перший фактор, який вносить дисбаланс. Крім того, високими темпами зростає державний борг. Це також буде тиснути на курс національної валюти. Реальна інфляція теж не сприяє міцності гривні. Усі ці фактори вже до кінця року можуть призвести до ефекту «стиснутої пружини», – вважає він.

Деякі оглядачі визнають, що за останній рік Національний банк України (НБУ) досяг успіху у своїх спробах знизити попит на долар. Проте фіксований курс почав істотно впливати на динаміку ВВП, наближаючи Україну до «падіння в бездонну боргову яму». На їхню думку, оскільки новий бізнес-сезон вже на порозі, то вересень, жовтень і останні два місяці цього року спровокують на валютному ринку черговий спалах нестабільності. При цьому вони посиляються на очікування експертів. Наприклад, до кінця поточного року рейтингове агентство Standard&Poor's прогнозує зниження обмінного курсу до 9 грн/дол. США, агентство Moody's - до 8,7 грн/дол., а прогнози представників українських інвестиційних компаній і банків коливаються в межах від 8,3 до 8,8 грн/дол. Підставою для цього ніби є ситуація з золотовалютними резервами НБУ, які до початку серпня досягли критичного рівня – нижче 23 млрд дол., що ледь покриває обсяг тримісячного імпорту.

Звичайно, певну схожість економічної ситуації у 2008 р. і 2013 р. важко заперечувати. Однак між цими періодами існують і дуже серйозні соціально-економічні відмінності. Зокрема, нині, на відміну від 2008 р., величезна за українськими мірками заборгованість позичальників, особливо населення, перед комерційними банками по кредитах, у тому числі й дочірніми структурами західних банків в Україні, відсутня. А саме зазначена величезна заборгованість за умов гострого дефіциту ліквідності на світовому фінансовому ринку служила у 2008 р. каталізатором фінансової кризи в Україні.

Не згоден з перспективою значної девальвації гривні до кінця 2013 р. й ряд вічизняних експертів. Зокрема, президент Українського аналітичного центру О. Охріменко вважає, що на курс гривні більше впливають не зменшення золотовалютних резервів НБУ й кредити МВФ, а продаж 50 % валютного виторгу експортерами й збільшення продажів наявної валюти над безготівковою. Він нагадує, що ще наприкінці 2012 р. обіцяли девальвацію гривні через погашення кредитів МВФ. А курс гривні стабільний і нині. Скоріше за все, восени нічого надзвичайного з ним також не трапиться. Гривня під кінець року може максимально просісти до 8,2–8,3 грн/дол. Восени позитивні тенденції збережуться завдяки активізації експорту й зменшенню імпорту. Це знизить попит на валюту на українському ринку, вважає експерт.

У такому ж ключі висловлюється й М. Кухар на сторінках часопису «Дзеркало тижня». Він наголошує, що останнім часом в Україні при від'ємному торговельному балансі зберігається додатний платіжний баланс. Тобто валюта в країну прибуває. І це підтверджується офіційною статистикою. До речі, деякі ЗМІ поширили повідомлення НБУ про те, що профіцит платіжного балансу України, за попередніми оцінками, у січні – липні поточного року становив 1,9 млрд дол., у той час як за аналогічний період минулого року дефіцит платіжного балансу – 0,3 млрд дол. А оскільки золотовалютні резерви НБУ – не єдиний канал надходження вільноконвертованої валюти (ВКВ) у систему грошового обігу України, то й нинішня величина зазначених резервів НБУ цілком достатня для підтримання стабільності гривні.

Що ж стосується тягаря зовнішнього й внутрішнього державного боргу, то він, на думку М. Кухара, не такий вже й страшний. Як зазначає оглядач, «при найгіршому розвитку ситуації відсоткові платежі уряду до кінця року не перевищать 18 млрд грн, тобто в середньому за місяць протягом п'яти місяців, що залишилися до кінця року, – 3,6 млрд грн. Що при обсязі середньомісячних надходжень до загального фонду держбюджету в розмірі 23,8 млрд грн, як ви самі розумієте, не є критичною величиною». І, нарешті, він вважає, що населення України цілком довіряє національній валюті, про що свідчить доволі значне зростання гривневих депозитів населення в українських банках у першій половині 2013 р. при майже незмінній сумі депозитів валютних.

Правда, М. Кухар визнає, що гривню, «незміцнілу, все-таки може збити з ніг цілеспрямована зовнішня атака... І готових атакувати, а тим більше підливати олії у вогонь, коли, не дай Боже, розгориться полум'я, цього року навіть більше, ніж зазвичай!»

Утім, вже після виходу зазначеної публікації (Дзеркало тижня. – 2013. – № 30. – С. 7) з'явилося офіційне повідомлення про те, що, за попередніми даними НБУ, «станом на 1 вересня 2013 р. обсяг золотовалютних резервів становив 21 мільярд 652 мільйони доларів США в еквіваленті. На зміну розміру резервів вплинули виплати за облігаціями державної позики в сумі 392 мільйони доларів США та погашення чергового траншу кредиту МВФ у розмірі 961 мільйон доларів США в еквіваленті, які частково були компенсовані надходженнями від продажу державних цінних паперів у сумі 226 мільйонів доларів США. У серпні Національний банк України не виходив на міжбанківський валютний ринок». Таким чином, певне напруження в господарській та соціально-психологічній сферах життєдіяльності українського суспільства зберігається. І це аж ніяк не сприяє стабільному розвитку вітчизняної економіки й наповненню державного та місцевих бюджетів.

Тому, підсумовуючи проведений вище аналіз, можна доволі обґрунтовано припустити, що цього року приріст обсягів українського ВВП буде суттєво менший від того рівня, який було покладено в основу для розрахунків державного бюджету

на 2013 р. Що ж стосується курсу гривні, як важливого індикатора розвитку національної економіки, то, попри відсутність вагомих внутрішньоукраїнських факторів порушення його стабільності, існують потенційні зовнішні загрози курсу, які за певних обставин можуть бути реалізовані. І це, звичайно, несе в собі певну загрозу перспективам розвитку української економіки у 2013–2014 рр.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

До порядку денного роботи нинішньої сесії включено 1527 питань. Про це повідомив Голова Верховної Ради України В. Рибак, відкриваючи в понеділок, 16 вересня, засідання погоджувальної ради.

За його словами, порядок денний, до розд. 1 якого включено 450, а до другого – 1077 питань, підготовлено на виконання протокольних доручень минулої погоджувальної ради з урахуванням усіх законопроектів, зареєстрованих на початок роботи сесії.

Керівник парламенту звернув увагу, що це питання передбачено розглянути першим у вівторок, 17 вересня.

До розгляду на нинішньому пленарному тижні, сказав В. Рибак, включено 70 питань. Зокрема, у вівторок планується 19 питань, серед яких п'ять законопроектів – у першому й повторному першому читанні, два законопроекти виносяться на друге читання; у середу, 18 вересня, заплановано до розгляду 14 питань.

У четвер передбачається розглянути 33 питання, серед яких два – невідкладні законопроекти про внесення змін до Конституції України щодо Рахункової палати та про ратифікацію Угоди щодо участі України в операції «Океанський щит», внесені главою держави; 11 законопроектів, переважна більшість з яких урядові, планується розглянути в другому читанні.

В. Рибак зазначив, що три законодавчі акти стосуються завершення розгляду питань, пов'язаних з євроінтеграційними зобов'язаннями України, і ще один з цього блоку питань має

бути внесений від профільного Комітету з питань свободи слова та інформації на повторне перше читання. Цього ж дня заплановано розглянути три закони, які повернуто з пропозиціями Президента України для повторного розгляду.

У п'ятницю, крім «години запитань до уряду», планується розглянути три законопроекти в першому й повторному першому читанні (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 16.09).

Голова Верховної Ради В. Рибак повернув проект Держбюджету на 2014 рік до уряду. Про це він сказав на погоджувальній раді вже після того, як представники опозиції його розкритикували й почали вимагати звіту уряду.

«Сьогодні... повернув бюджет. Вони звернулися з листом, тому що виникло багато питань додаткових, – сказав він. – У нас є ряд законів, які необхідно ухвалити, щоб сформувати дохідну частину бюджету» (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 16.09).

Голова Верховної Ради України В. Рибак закликає парламентські комітети до підвищення ефективності їхньої роботи.

Відкриваючи в понеділок, 16 вересня, засідання погоджувальної ради, В. Рибак зазначив, що на минулому тижні повноцінні засідання провели тільки чотири комітети, ще в чотирьох працювали робочі групи й проводилися круглі столи. «Як результат, маємо такі показники ефективності законопроектної діяльності комітетів. Якщо за один день першого тижня в комітетах було розглянуто понад 570 питань, у тому числі прийнято рішень щодо 94 законопроектів, з яких комітети були визначені головними, то за минулий тиждень роботи в комітетах маємо лише 36 розглянутих законопроектів», – зауважив керівник парламенту.

В. Рибак повідомив, що керівництво парламенту відвідало засідання деяких комітетів.

Голова Верховної Ради також закликав комітети до виконання законодавства в частині відкритості їхньої роботи (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 16.09).

Голова Верховної Ради України В. Рибак заявляє, що жодних заяв про вихід народних депутатів із фракцій до нього не надходило. Про це керівник парламенту сказав у понеділок, відповідаючи на запитання журналістів після завершення засідання погоджувальної ради.

Також В. Рибак зазначив, що в нього немає рішення Вищого адміністративного суду щодо позбавлення повноважень народного депутата України І. Маркова. З огляду на це, він не став коментувати ситуацію, зауваживши, що коли буде рішення, тоді й буде можливість апелювати чи підписувати розпорядження. В. Рибак також висловив думку, що це питання має розглянути Центральна виборча комісія.

Відповідаючи на запитання щодо фінансування повторних виборів у «проблемних» округах, В. Рибак підкреслив, що це рішення прийматиметься після того, як ЦВК зробить відповідні розрахунки.

Керівник парламенту також повідомив, що запросив лідерів депутатських фракцій на нараду для обговорення, серед іншого, питання щодо призначення дати виборів у столиці (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 16.09).

Основні закони, необхідні країні для підписання Угоди про асоціацію з Євросоюзом, можуть бути ухвалені на початку жовтня. Такий прогноз озвучив голова Верховної Ради В. Рибак в інтерв'ю радіо «Свобода».

За його словами, ключовими нині є три питання. «Перше питання – це закон про прокуратуру. Друге питання – це закон по міліції. І третє – це незалежне бюро розслідувань. Це є матриця спеціальна, це є наше завдання, наші обов'язки. І ми готові їх будемо розглядати».

Як розповів спікер парламенту, нині відповідні закони готуються до розгляду. За словами В. Рибак, Верховна Рада планує 100-відсотково виконати свої обов'язки в питанні ухвалення євроінтеграційних законів (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2013. – 16.09).

Голова Верховної Ради В. Рибак закликає депутатів пускати журналістів на засідання комітетів. Про це він заявив на погоджувальній раді в понеділок, 16 вересня.

Він нагадав, що відкритість засідань і допуск на них преси передбачені законом про парламентські комітети. «Кожного дня я зустрічаюся з журналістами, які скаржаться, що деякі комітети не пускають їх на засідання, – сказав він. – Давайте виконувати закон про комітети, ми повинні вести з вами відкриту роботу».

Як відомо, деякі комітети, зокрема Бюджетний комітет, часто не дозволяють журналістам бути присутніми на своїх засіданнях (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2013. – 16.09).

Вирішення питання Ю. Тимошенко лежить у юридичній, а «можже, навіть більше в політичній» сфері, заявив спікер В. Рибак. Як сказав Голова ВР в інтерв'ю радіо «Свобода», так він говорив журналістам у Вільнюсі.

«Я в інтерв'ю своєму... сказав, що стосується Ю. Тимошенко – це не питання на сьогодні Верховної Ради. Це питання в юридичній сфері. Може, навіть більше в політичній. Цим питанням займається сьогодні Європа. Там представники Квасньєвський і Кокс», – сказав В. Рибак.

Голова Верховної Ради запевнив, що під час візиту у Вільнюс не обговорював з європейською стороною питання экс-прем'єра Ю. Тимошенко. «У мене було чотири двохсторонні зустрічі. І ні на одній з них про лікування розмови не було, про Ю. Тимошенко, що її випускати, чи я щось заявив, не було, а були питання про вибіркове правосуддя», – сказав В. Рибак (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*). – 2013. – 16.09).

Верховна Рада не розглядатиме поточного тижня законопроект, що передбачає реформування «Нафтогазу України». Про це заявив спікер В. Рибак, вислухавши депутатські пропозиції на погоджувальній раді парламенту.

«Цей законопроект не пройшов комітет. Без висновку комітету він розглядатися не буде», – сказав він.

Раніше Партія регіонів просила розглянути на поточному тижні законопроект, що передбачає реформування НАК «Нафтогаз України». Таку пропозицію озвучив на погоджувальній раді лідер фракції О. Єфремов. Він нагадав, що відповідний законопроект є урядовим і «уряд вже не вперше просить його внести, і дивуються, чому цей законопроект не має підтримки серед депутатського корпусу».

У свою чергу лідер «Батьківщини» А. Яценюк нагадав, що цей законопроект фактично призведе до втрати Україною права власності на газотранспортну систему, а тому закликав зняти його з розгляду. «М'яко кажучи, зарано розглядати цей законопроект. Крім того, комітет його не розглядував, тому, щоб не збуджувати, давайте на сьогодні його зніmemo», – уточнив він.

Законопроект стояв у порядку денному на четвер (Українська правда (www.pravda.com.ua). – 2013. – 16.09).

Глава фракції Партії регіонів А. Єфремов пропонує Верховній Раді України підтримати ініціативу уряду та публічно обговорити концепцію соціальної політики України на найближчому десятилітті. Об цьому він заявив в ході согласительного совета, передає кореспондент «РБК-Україна».

«Правительство инициирует вопрос публично обговорити концепцію соціальної політики нашого государства на найближчі 10 років, виписан відповідний документ, пропонується наукове бачення, і правительство пропонує політикам, щоб ми обговорили його і потім, коли вже вийдемо на прийняття концепції, учать всі точки зору і всі проблемні питання», – заявив А. Єфремов (РБК-Україна (<http://www.rbc.ua>). – 2013. – 16.09).

Комітет з питань верховенства права та правосуддя рекомендує парламенту відхилити проект закону про внесення зміни до ст. 96 Цивільного процесуального кодексу (щодо виключення з переліку вимог, за якими може бути видано судовий наказ, вимог про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг).

Законопроект (реєстр. № 2370) спрямований на вдосконалення цивільного процесуального законодавства в частині визначення порядку судового розгляду вимог про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг, захисту прав та інтересів громадян, гарантування можливості їхньої участі в судових засіданнях і надання пояснень по суті заявлених вимог, уникнення зловживань з боку недобросовісних стягувачів заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг, зменшення соціального напруження у суспільстві.

На засіданні комітету зазначалося, що проектом закону пропонується виключити п. 3 з ч. 1 ст. 96 Цивільного процесуального кодексу, якою встановлені вимоги, за якими може бути видано судовий наказ, і повернутися до попередньої редакції, яка передбачала судовий розгляд вимог про стягнення заборгованості за оплату житлово-комунальних послуг у порядку позовного провадження.

Народні депутати звертали увагу на те, що із заявою про видачу судового наказу може звернутися особа, якій належить право вимоги. У тому випадку, якщо з поданих документів вбачається спір про право, то, відповідно до п. 2 ч. 3 ст. 100 Цивільного процесуального кодексу, суддя відмовляє у прийнятті заяви про видачу судового наказу.

На думку членів комітету, діючий механізм розгляду цієї категорії справ у порядку наказного провадження – у разі відсутності спору – забезпечує економію процесуального ресурсу, а у випадку наявності спору гарантує розгляд справи в загальному порядку з викликом учасників судового процесу.

Крім того, наголошували народні депутати, Міністерство юстиції, Верховний Суд і Вищий спеціалізований суд з роз-

гляду цивільних і кримінальних справ, висловивши свої зауваження, вважають, що проект закону містить юридично необґрунтовані пропозиції. Зокрема, у висновках вказується на те, що наказне провадження є спрощеним видом цивільного процесу, який сприяє швидкому захисту безспірних прав, що відповідає як інтересам кредитора, так і міжнародним принципам здійснення ефективного й спрощеного доступу до правосуддя (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 13.09).

Комітет з питань правової політики визнав таким, що не суперечить положенням Конституції України, проект закону про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України (щодо надання засудженим особам права користування Інтернетом).

Законопроектом (реєстр. № 3025) пропонується внести зміни до ст. 59, 99, 107, 110 Кримінально-виконавчого кодексу України, якими встановлюються права засуджених до позбавлення волі мати при собі портативні персональні комп'ютери та аксесуари до них, користуватися доступом до глобальної мережі Інтернет й електронною поштою за умови, що користування доступом до глобальної мережі Інтернет оплачується з особистих коштів засуджених.

На засіданні комітету зазначалося, що, згідно з Основним законом, Україна є правовою державою (ст. 1), органи законодавчої, виконавчої і судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (ч. 2 ст. 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України й повинні відповідати їй (ч. 2 ст. 8). За приписом ч. 2 ст. 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Наголошувалося також, що виключно законами України визначаються, зокрема, організація і діяльність установ виконання покарань (п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції України).

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (ст. 75, п. 3 ч. 1 ст. 85 Конституції України), внесення запропонованих проектом закону змін до чинного законодавства, вважають народні депутати, узгоджується з нормами Конституції України (**Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>).** – 2013. – 13.09).

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів рекомендує парламенту прийняти за основу проект закону про внесення змін до Закону «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» (щодо повних кавалерів ордена «За заслуги»).

Законопроектом (реєстр. № 2139а) пропонується внести зміни до ст. 8 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», передбачивши, що до осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, належать також особи з числа повних кавалерів ордена «За заслуги». У зв'язку з цим вносяться відповідні зміни до ст. 9 цього Закону, якими передбачені пільги для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною (**Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>).** – 2013. – 13.09).

Лидер фракції УДАР В. Кличко потребує отчета Прем'єр-міністра України Н. Азарова по поводу непрозрачности подготовки проекта Государственного бюджета на 2014 год.

«Мы требуем отчета Премьера-министра и его пояснений по этому направлению. Это непрофессиональная работа...» – сказал В. Кличко в ходе заседания согласительного совета руководителей фракций и комитетов Верховной Рады в понедельник, 16 сентября, в Киеве.

В. Кличко напомнил, что 14 сентября проект Госбюджета-2014 был зарегистрирован в парламенте, однако, по его сло-

вам, к этому документу нет сопроводительных материалов и пояснительной записки. «14 сентября, в субботу, проект бюджета был зарегистрирован, однако ни одного сопроводительного документа, самого законопроекта, пояснительной записки к нему по состоянию на сегодняшнее утро нет», – отметил лидер УДАРа.

По его словам, «тот факт, что важный государственный документ подготавливается тайно, демонстрирует неуважение исполнительной власти к парламенту» (*Четверта влада* (<http://4vlada.net>). – 2013. – 16.09).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Україна рухається шляхом євроінтеграції вже багато років і за цей час досягла критеріїв, необхідних для підписання Угоди про асоціацію, заявляє Президент України В. Янукович.

«Останнім часом ми разом з нашими партнерами з Європейського Союзу дійшли висновків, що Україна досягла тих критеріїв, які відповідають тій Угоді про асоціацію, яка готується до підписання в листопаді цього року у Вільнюсі», – сказав глава держави під час церемонії вручення вірчих грамот надзвичайними і повноважними послами іноземних держав в Україні.

Президент зазначив, що цьому сприяли реформи й модернізація різних сфер життєдіяльності країни впродовж останніх років. На переконання В. Януковича, такі перетворення не лише надаватимуть позитивного поштовху розвитку нашої держави, а й будуть корисні країнам, з якими вона співпрацює. «Ті зміни, які останнім часом відбуваються в Україні, ідуть на користь не тільки Україні, а й усім партнерам у світі, з якими Україна будує двосторонні взаємовигідні відносини як суверенна держава», – сказав Президент.

В. Янукович також зазначив, що в процесі розбудови відносин України з державами, які представляють новопризначені послы, необхідно керуватися принципами взаємоповаги. «Найкраща мова – це мова добрих відносин, мова добрих

торговельно-економічних відносин, мова гуманітарних, культурних відносин між нашими народами, і я завжди буду цьому сприяти», – підкреслив глава держави (**Офіційне інтернет-представництво Президента України** (www.president.gov.ua/news/28760.html)). – 2013. – 13.09).

У зв'язку з повінню в Одеській області Президент України В. Янукович доручив Кабінету Міністрів негайно приступити до організації допомоги людям і ліквідації наслідків стихійного лиха.

Уряд створив комісію з питань цієї надзвичайної ситуації на чолі з віце-прем'єр-міністром України Ю. Бойком (**Офіційне інтернет-представництво Президента України** (<http://www.president.gov.ua/news/28760.html>)). – 2013. – 14.09).

Прем'єр-міністр України М. Азаров пообіцяв урядову підтримку спільним українсько-нідерландським проектам в агропромисловому комплексі. Про це глава українського уряду заявив під час зустрічі з керівництвом компанії агропромислового сектору Нідерландів.

«Я сподіваюся, що наша зустріч приведе до реалізації спільних проектів. Важливо не тільки добре знати один одного, важливо вміти домовлятися щодо реалізації масштабних довготермінових проектів. Хочу Вас запевнити, що уряд України підтримуватиме реалізацію таких проектів», – сказав М. Азаров. При цьому він підкреслив, що перспективною, зокрема, є співпраця в галузі тваринництва, переробній галузі. «Ми готові на державному рівні підтримувати реалізацію таких спільних проектів», – додав Прем'єр-міністр.

У свою чергу представники нідерландського аграрного бізнесу зазначили, що Україна має надзвичайно родючі ґрунти, водночас Нідерланди мають високорозвинуті технології в АПК, а тому співпраця українських і нідерландських аграріїв є надзвичайно перспективною і вигідною обом країнам. Водночас представники АПК Нідерландів зазначили, що вони ви-

ступають проти штучних обмежень у торгівлі, оскільки відкритий ринок сприяє розвитку конкуренції і новаторства тощо (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 13.09).

Україна вибрала нідерландську компанію Royal Dutch Shell для видобутку сланцевого газу в Донецькій і Харківській областях, оскільки ця компанія має у своєму розпорядженні новітні технології, що дають можливість безпечно видобувати газ у цих густонаселених районах. Про це сказав в ефірі «Шустер LIVE» Прем'єр-міністр України М. Азаров.

«Shell – найбільша компанія, яка має у своєму розпорядженні новітні технології безпечного видобутку сланцевого газу», – сказав він. Прем'єр уточнив, що переговори з Shell велися протягом двох років.

М. Азаров додав, що підписаний напередодні договір є взаємовигідним. «Ми видобудемо певну енергетичну незалежність, а Shell – свої гроші», – сказав він (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*). – 2013. – 16.09).

Кабінет Міністрів вніс у Верховну Раду проект закону про Державний бюджет України на 2014 рік.

Як ідеться на сайті парламенту, законопроект № 3000 був внесений у суботу, 14 вересня. Однак тексту законопроекту та інших супровідних документів на сайті Верховної Ради поки немає (*Реальна економіка (http://real-economy.com.ua)*). – 2013. – 16.09).

Уряд затвердив план заходів зі створення Єдиного державного порталу адміністративних послуг. Відповідне розпорядження Кабінет Міністрів прийняв 11 вересня 2013 р.

Реалізація заходів спрямована на поетапне забезпечення надання адміністративних послуг через портал.

Заходи, які включено до плану, пов'язані з наповненням порталу інформацією про органи, що надають адміністративні

послуги, центри надання адміністративних послуг, а також переліки адміністративних послуг, які ними надаються; придбанням необхідного серверного, телекомунікаційного обладнання, ліцензійного програмного забезпечення; одержанням через портал громадянами й суб'єктами господарювання інформації про перебіг розгляду їхніх заяв, а також результати надання адміністративних послуг. Також передбачено заходи з упровадження механізму оплати за надання адміністративних послуг через портал і створення комплексної системи захисту інформації на порталі.

Указані заходи планується здійснити протягом 2014–2017 рр.

Слід зазначити, що на сьогодні Мінекономрозвитку розроблено пілотну версію порталу. Функціональні можливості пілотної версії порталу передбачають доступ до інформації про адміністративні послуги, органи, що надають такі послуги, нормативно-правові акти, що регулюють питання надання адміністративних послуг, реєстр адміністративних послуг (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 13.09.*)

Без запровадження технології 4G неможливий подальший розвиток вітчизняних інформаційно-комунікативних технологій, однією зі складових яких є інтернет-трафік, наголосив голова Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації В. Семиноженко.

За його словами, упродовж 2011–2013 рр. у багатьох країнах світу – Європейського Союзу, СНД, Азії та Африки – третє покоління зв'язку (3G) в діапазоні 2100 МГц запроваджено досить широко, а на рівні законодавства передбачена технологічна нейтральність для діапазонів 900/1800 МГц з метою надання послуг зв'язку 3G та/або 4G (LTE).

«Тому гальмування із запровадженням в Україні послуги з інтернет-доступу за стандартами останніх поколінь зв'язку (3G, 4G) створює реальну загрозу значного технологічного відставання інформаційного суспільства та впровадження ІКТ», – переконаний В. Семиноженко.

Голова Держінформнауки зазначає, що розуміння необхідності подальшого розвитку, поширення і популяризації

технології зв'язку четвертого покоління в українському суспільстві існує. Так, у Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні, яку уряд схвалив на засіданні 15 травня ц. р., зазначається, що одним зі стримуючих факторів впровадження електронного урядування в Україні є проблеми організації широкосмугового доступу для користувачів і низькі показники якості доступу до Інтернету. Тому створення інфраструктури широкосмугового доступу до Інтернету на всій території України віднесено в зазначеній Стратегії до пріоритетів формування сучасної інформаційної інфраструктури країни. У тому числі мобільний широкосмуговий доступ на базі використання технологій мобільного зв'язку третього й четвертого поколінь.

Крім того, з метою завершення процесу конверсії смуг радіочастот Кабінет Міністрів України доручив відповідним центральним органам влади переглянути Національну таблицю розподілу смуг радіочастот України й План використання радіочастотного ресурсу України з урахуванням міжнародного розподілу, результатів Всесвітньої конференції радіозв'язку 2015 р. Міжнародного союзу електрозв'язку і директив Європейського Союзу (постанова уряду від 14.08.2013 № 590).

На вирішення цього питання спрямоване й останнє доручення Президента від 11 вересня 2013 р. щодо забезпечення реалізації Національного проекту «Відкритий світ», яким передбачається створення інформаційно-комунікаційної освітньої мережі національного рівня на базі технологій радіозв'язку четвертого покоління (4G). Відповідно до доручення глави держави Кабінет Міністрів повинен забезпечити необхідне для реалізації проекту фінансування, застосувати податкові стимули для постачання необхідного обладнання тощо.

«Питання впровадження технологій мобільного зв'язку третього та четвертого поколінь є надзвичайно актуальне і важливе для розвитку інформаційного суспільства в Україні. Це не тільки розвиток економіки як такої, це – наш імідж у світі. І ми повинні докласти всіх зусиль, щоб він був на висоті. При цьому слід пам'ятати, що робота має бути комплексною і вестися у різних напрямках, бо рівень споживацького попиту на

4G залежить не лише від дій влади, а й від координації дій усіх учасників і складових ринку», – підкреслив голова Держінформнауки (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*). – 2013. – 16.09).

Для того щоб у повному обсязі забезпечити визначені законодавством України соціальні гарантії, необхідно об'єднатися і всі зусилля спрямувати на вирішення найважливіших питань у сфері соціального захисту інвалідів. Про це урядовий уповноважений з прав інвалідів О. Журавко сказав під час засідання дорадчого комітету при урядовому уповноваженому з прав інвалідів, яке відбулося 12 вересня 2013 р. в приміщенні Всеукраїнської спілки громадських організацій «Конфедерація громадських організацій інвалідів України».

Одним з основних питань, на якому зосередили увагу керівники громадських організацій інвалідів під час засідання, було внесення змін до закону про 4-відсоткову квоту, які знижують надходження до Фонду соціального захисту інвалідів. За словами О. Журавка, падіння цих показників негативно відобразиться на рівні соціального захисту інвалідів, зокрема в частині створення робочих місць для людей з обмеженими можливостями, фінансування реабілітаційних закладів, забезпечення засобами реабілітації, матеріальної і медичної допомоги тощо.

Ще одне питання, яке було підняте на засіданні, – це безперешкодний доступ інвалідів до спеціальних місць для паркування автомобілів осіб з обмеженими фізичними можливостями. За словами голови Всеукраїнської громадської організації інвалідів «Асоціація інвалідів-спинальників України» І. Марусевича, сьогодні в Україні є законодавчі норми, які регламентують можливість для осіб з фізичними обмеженнями безоплатно паркуватися на місцях, спеціально призначених для автотранспортних засобів інвалідів, і визначають кількість таких місць біля адміністративних будівель, супермаркетів, банківських установ та інших об'єктів інфраструк-

тури. Проте людина з інвалідністю не завжди може залишити свій автомобіль на спеціально відведеному місці. Адже їхні місця займають машини осіб, які не мають на це права.

Для вирішення порушеного питання представники громадськості запропонували провести інформаційно-роз'яснювальну роботу серед водіїв з усунення порушень правил дорожнього руху в частині зупинки приватних автомобілів на зупинках громадського транспорту та у спеціально відведених місцях, а також розглянути можливість посилення штрафних санкцій за паркування автомобіля на місці, призначеному для транспорту інвалідів.

Під час засідання також було вирішено провести нараду, яку буде присвячено суто питанням фінансової підтримки громадських організацій інвалідів. Для постійного контролю цього питання урядовий уповноважений з прав інвалідів О. Журавко запропонував, крім цієї наради, організовувати подібні зустрічі один-два рази на місяць (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 16.09.*)

ПОЛІТИКА

Україна ризикує стати «провінцією» Росії, вважає експерт президент США з питань національної безпеки, провідний американський геостратег З. Бжезинський. Про це він заявив в інтерв'ю Deutsche Welle.

На думку З. Бжезинського, Митний союз має більше політичних мотивів, ніж економічних. «Цілком очевидно, що його сутність полягає у спробі підкорити одну за другою незалежні сьогодні пострадянські країни. Україна в цьому контексті є найбільшим «трофеєм», і думаю, що росіяни сповнені рішучості підпорядкувати її», – сказав він. – Насправді ж питання в тому, чи готові українці відстояти свою незалежність. Тому самі українці мають визначити те, чи їм бути знову провінцією у складі більшої Росії».

З. Бжезинський також припускає, що Україна може наслідувати приклад Вірменії, яка після домовленостей щодо

підписання Угоди про асоціацію з Євросоюзом усе ж хитнулася в бік Митного союзу, після чого в ЄС заявили, що Угоду не буде підписано. «Україна, звичайно, набагато більша країна. У якомусь сенсі вона має більш взаємозалежні відносини з Росією, ніж Вірменія, яка географічно є, так би мовити, відрізаною. Тому цілком мислимим є те, що Україна може бути більш вразливою, якщо росіяни поставлять цю тему руба», – сказав він.

На думку З. Бжезинського, «Кремль намагається оживити в'янучу доктрину». «Натомість у далекій перспективі ближчі українсько-європейські відносини прокладають шлях для ближчих російсько-європейських взаємин, оскільки зрозуміло, що Україна й Росія філософськи та культурно є частиною Європи. Україна тісніше співпрацює з Росією, маючи від цього вигоду, але опосередковано вигоду від цього має й Росія, – сказав він. – Зрештою, це набагато перспективніше майбутнє для Росії, ніж варіант, коли Росія є ізольованою й намагається підкупом домогтися інтеграції України до своєї нової імперії, одночасно будучи затиснутою між об'єднаною Європою і Китаєм, який нарощує міць».

Він переконаний, що «сьогоднішнє зближення України з Європою створює умови, які сприятимуть і зближенню Росії з Європою – якщо не завтра, то післязавтра». «Тому це в інтересах насамперед самої України, але також Росії, а загалом і Європи, щоб цей процес приєднання України до Європи не саботувався, не переривався і не перетворювався на спроби підпорядкувати Україну більшій імперській Росії», – наголосив З. Бжезинський.

Він додав, що в Україні самі мають обрати майбутнє: «Ми не можемо ратувати за незалежну та демократичну Україну більше, ніж самі українці» (*Українська правда (www.pravda.com.ua)*. – 2013. – 16.09).

Лидер фракции Партии регионов в Верховной Раде Украины А. Ефремов заявил, что ПР хочет встать на защиту нардепа И. Маркова, которого суд лишил мандата. Об этом А. Ефремов заявил в ходе брифинга в ВР.

«Он все равно член нашей фракции. Я со своей стороны запросил соответствующее решение суда по данному вопросу, потому что мы хотели бы разобраться в данном вопросе и стать на защиту своего депутата фракции. Мне обещали, что завтра суд выпишет постановляющую часть решения. Нам ее передадут и мы посмотрим на основании чего было принято соответствующее решение», – сказал А. Ефремов (*РБК-Україна* (<http://www.rbc.ua>). – 2013. – 16.09).

У Партії регіонів не бачать причин для занепокоєння в тому, що куратором українсько-російських відносин у Росії буде колишній віце-прем'єр РФ В. Сурков. Про це заступник голови групи Верховної Ради з міжпарламентських зв'язків із Росією, «регіонал» В. Колесніченко сказав газеті «Коммерсант-Україна». «Гріш ціна державі, яка напружується від того, що десь хтось призначає когось керівником напряму. Яка технологія може завадити Україні? Це абсурд. Політика держави визначається Президентом і парламентом. Я не знаю жодного президента у світі, яким би управляли ті, кого він призначив», – зазначив він.

Член Комітету з іноземних справ, депутат від «Батьківщини» В. Ар'єв вважає, що «навіть чи Росії вдасться вплинути на вибір України». «Я думаю, Москва буде намагатися влаштувати провокації в Криму, буде зіштовхувати росіян і українців усіма можливими способами, але українці повинні розуміти, що за цим стоїть. В. Сурков – просто виконавець, і його призначення підтверджує, що Росія докладатиме зусиль, щоб затягнути Україну в МС», – сказав він (*Українська правда* (www.pravda.com.ua). – 2013. – 16.09).

В Інтернеті з'явився сайт для збору голосів на підтримку проведення Всеукраїнського референдуму щодо вступу України до МС.

Наразі на ресурсі referendum2013.in.ua на підтримку Митного союзу вже віддали «голоси» 7150 осіб. Також тут можна висловитися проти МС, і таких голосів – понад 6300.

Варто зауважити, що з одного комп'ютера «за» і «проти» можна проголосувати лише один раз. Якщо ж перейти на іншу сторінку, де також розміщено форму для голосування, натиснувши «я за» чи «я проти», голос також буде враховано (*Українська правда (www.pravda.com.ua) – 2013. – 16.09.*)

ЕКОНОМІКА

Бюджет на 2013 г. не выполняется, поэтому налог на обмен валюты могут ввести уже в октябре. Об этом на днях заявил член Бюджетного комитета ВР О. Канивец. Чтобы выровнять ситуацию, Кабмин готовит новые налоги для увеличения доходов.

Самый главный – введение налога на операции с валютой, предложенный Нацбанком, пишет газета «Сегодня». В разработанном им законопроекте планируется, что с экспортеров и импортеров возьмут 1 % от обмениваемой суммы, а с граждан при покупке-продаже налички – 10 %. То есть, к примеру, при сдаче 100 дол., мы получим не 819, как сейчас, а 737,1 грн.

Сбор не будет платиться с валютных переводов, при выкупе валютных обязательств Минфина и обмене валютного депозита на гривни. Поэтому, как считают в НБУ, это не ударит по гражданам, ведь сбережения можно хранить в ценных бумагах Минфина, в инвестиционных монетах НБУ (они бывают золотые и серебряные, с Архангелом Михаилом) и на мультивалютных счетах. Ввести такой налог в НБУ планируют уже в октябре – ноябре.

Это не единственная новость, которая в ближайшее время ждет украинцев. Как сообщила пресс-служба Миндоходов, ведомство предложило два новых налога: экологический – 1 % от стоимости на использование газа в источниках загрязнения атмосферы (котельные, газплиты, автомобили) и утилизационный – тоже 1 %, на товары в аэрозольной упаковке (баллончики с лаком для волос, освежители воздуха, спреи). Им также обложат стиральные порошки (кроме бесфосфатных), бытовую химию, изделия из пластмассы и резины (например,

автошины). Если налоги введут, платить их будут производители, но для народа цены автоматически возрастут. Сжиженный газ для автомобилей подорожает примерно на 5 к. за 1 л, баллончик лака станет дороже на 20–30 к., бюджетная автошина – на 6–10 грн.

Примерно на 2 грн подорожают люминесцентные лампы: утильналог для них возрастет с 8,81 грн до 1 евро (10,9 грн). Вроде немного, но в масштабах страны это принесет бюджету 2,5 млрд грн.

Экономисты говорят, что бюджету-2013 эти предложения могут и не помочь, так как просто физически их сложно быстро ввести. Несмотря на желание НБУ утвердить, скажем, валютный налог в октябре – ноябре, он может реально начать действовать только в 2014 г. Ведь до конца года осталось всего несколько месяцев, а эти проекты еще даже не подавались на рассмотрение Верховной Рады.

Нужно ли вообще вводить эти налоги, мнения разделились.

Президент Украналитцентра А. Охрименко говорит, что экологический налог – решение правильное. Ведь для народа такое подорожание совсем несущественное, а в казну принесет ощутимый доход. Да и собирать его просто: нужно лишь включить его в стоимость товара. Налог на валюту, по его мнению, тоже правилен. «Для миллионных контрактов экспортеров 1 % – это немного, а бюджету может дать не менее 8 млрд дол.», – сказал А. Охрименко.

Аналитик МЦПІ А. Жолудь против, чтобы при рецессии экономики «плодили новые подати». По его мнению, правильнее отсрочить на год снижение налога на прибыль (с 2014 г. он уменьшится на 3 %, с 19 до 16 %), это даст казне больше. Также А. Жолудь предлагает наконец-то принять налоги на роскошь и недвижимость, так как их точно возьмут с богатых.

Повышение в апреле на 7–14 % пошлин на импортные авто не дало ожидаемых доходов, утверждает гендиректор ВААИД О. Назаренко: «Ежемесячные доходы бюджета должны были вырасти на 30–35 млн грн, но трейдеры перешли на дизельные и другие авто, для которых ставки остались прежними. В итоге бюджет нарастил за пять месяцев не более 300 тыс. грн» (*Четверта Влада (<http://4vlada.net>). – 2013. – 16.09*).

За підсумками поточного року держбюджет недоотримає 20–45 млрд грн доходів. Такі прогнози висловили експерти під час круглого столу, проведеного Лігою фінансового розвитку, повідомляє DT.UA.

Так, згідно з прогнозом старшого радника «Альфа-Банку» (Україна), экс-віце-прем'єра з економічних питань Р. Шпека, через нереалістичність бюджетних прогнозів держава недоотримає 30–35 млрд грн. За його словами, у 2013 р. ВВП може збільшитися лише на 0,7 %, тоді як Держбюджет-2013 формувався на базі прогнозного зростання ВВП у 3,4 %.

У свою чергу экс-міністр фінансів В. Пинзеник прогнозує, що держбюджет може недоотримати за підсумками року 40 млрд грн.

Приблизно такі ж оцінки – 40–45 млрд грн і в колишнього в. о. глави Мінфіну І. Уманського. За підрахунками директора департаменту податкової політики та моніторингу Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень А. Рудика, проведеними на базі показників першого півріччя 2013 р., за підсумками року держбюджет може недоотримати 20–22 млрд грн запланованих доходів.

Експерти зазначили, що причиною менших надходжень до держбюджету є надмірно оптимістичні макропрогнози уряду (**Реальна економіка** (<http://real-economy.com.ua/news/42710.html>). – 2013. – 16.09).

Корпорація «Укравто» планує до кінця року домовитися з рядом партнерів, зокрема з General Motors, Kia Motors і Chery Automobile, про виробництво на Запорізькому заводі нових автомобілів.

«Ми зробили пропозицію користуватися пільговими умовами всім нашим партнерам, але реальну зацікавленість виявили кілька компаній, які є нашими основними партнерами», – сказав з цього приводу президент «Укравто» О. Козіс.

У компанії розраховують, що ЗАЗ до кінця 2015 р. вийде на щорічні обсяги виробництва в 120 тис. автомобілів (у 2012 бу-

ло 40,6 тис.). І щоб втілити ці плани в життя компанія планує розширити виробництво за рахунок випуску нових марок.

Як зазначило джерело видання на ЗАЗі, ведуться переговори про випуск моделей Opel, Chevrolet, Kia і Chery. При цьому передбачається, що випускатимуться ті моделі, які наразі найбільш «ходові» на українському ринку.

Видання зазначає, що, за даними AUTO-Consulting, у цьому році у Opel такою моделлю була Astra з часткою 9,2 % (933 од.), у Chevrolet – Lacetti (27,7 % і 1,85 тис. од.), у Kia – Rio (7,8 % і 3,5 тис. од.), а у Chery – Tiggo (10,3 % і 353 од.). «У разі запуску виробництва озвучених українським підприємством моделей нашої компанії буде досить складно конкурувати з ними, так як ціни на автомобілі українського складання будуть привабливішими», – сказав з цього приводу керівник відділу продажів легкових автомобілів Volkswagen компанії «Порше Україна» С. Носенко. За його словами, вітчизняні заводи пропонували Volkswagen Group виробляти автомобілі в Україні, але отримали відмову. «Німецький виробник планує на 10–15 років вперед, а в Україні правила гри можуть змінюватися кілька разів на рік. Тому Volkswagen нецікаво інвестувати у виробництво в країні з високими ризиками», – пояснює С. Носенко.

Як зазначає видання, «Укравто» може стати вже третьою компанією в Україні, яка домовилася про виробництво нових моделей, щоправда, досі це були тільки китайські автомобілі (*Реальна економіка* (<http://real-ecconomy.com.ua/news/42710.html>). – 2013. – 16.09).

У січні – серпні цього року Укрзалізниця отримала збиток від перевезення пасажирів у дальньому й приміському сполученнях у розмірі 3,858 млрд грн. Про це повідомляє прес-служба компанії.

Зокрема, збитки від перевезень пасажирів у дальньому сполученні скоротилися на 1,8 % – до 1,607 млрд грн, а від перевезень у приміському сполученні збільшилися на 3,9 % – до 2,25 млрд грн.

За звітний період залізниці України надали послуги з перевезення пільгових категорій громадян на суму 416,9 млн грн, отримавши компенсацію в розмірі 125,1 млн грн (30 % від суми наданих послуг).

«Усі негативні фінансові результати Укрзалізниця покрила за рахунок власних доходів від перевезення вантажів. Водночас при умові наявності державної дотації вирівнювання ці кошти могли б бути спрямовані на довгострокові капітальні вкладення», – наголошують у компанії (*Реальна економіка* (<http://real-economy.com.ua/news/42710.html>). – 2013. – 16.09).

Міжнародні транспортні коридори (МТК) України залишаються основними транспортними вантажними коридорами, навіть за умов зниження обсягів транзитних перевезень. За інформацією Головного комерційного управління Укрзалізниці, вантажопотік лініями МТК за вісім місяців 2013 р., порівняно з аналогічним періодом минулого року, збільшився на 2,678 млн т, або на 2 %.

Збільшення вантажопотоку вдалося досягти переважно за рахунок експортних вантажів, що збільшилися на 4,039 млн т (на 3,8 %) по відношенню до минулорічного, при цьому імпорتنі перевезення зменшилися на 1,174 млн т (на 4,7 %), а транзитні – на 0,187 млн т (4,7 %).

Проте інфраструктура практично всіх коридорів розрахована на пропуск значно більших вантажопотоків. Адже загальна довжина української мережі МТК становить 3 тис. 162 км (розгорнута довжина – 6 тис. 80 км). До її складу входять, головним чином, двоколійні (92,3 %), електрифіковані (95,6 %) магістралі, обладнані автоблокуванням (90 %) з високою пропускною і провізною спроможністю. Це означає, що для розвитку транзиту не потрібно створювати нових внутрішніх коридорів або додаткових транспортних переходів у суміжні країни.

З метою запобігання падінню існуючих обсягів транзитних перевезень, а також залучення додаткових вантажів Укрзалізниця розробила й затвердила план заходів на 2013 р. У

рамках запланованих заходів для підтримки й модернізації інфраструктури дільниць міжнародних транспортних коридорів у першому півріччі виконано робіт на загальну суму майже 414 млн грн. Більшість коштів спрямована на ремонтні роботи понад 300 км колії. На напрямках «критських» коридорів організовано рух прискорених контейнерних і контрейлерних поїздів з обмеженим навантаженням на вісь.

Для збереження транзитних обсягів перевезень вантажів у напрямку морських торговельних портів Україна запропонувала додатково включити до мережі МТК напрямком Росія (Валуйки) – порти Чорного моря: від прикордонної станції Тополі до Одеси, Миколаєва, Херсона, Севастополя, Феодосії і Керчі.

Перспективним є міжнародний проект будівництва ширококоліїної залізничної лінії Кошице – Братислава – Відень (Євразійський залізничний коридор), у якому бере участь Україна. Проект передбачає реконструкцію існуючої залізничної інфраструктури на напрямку Львів – Чоп. Україна зі свого боку вже приступила до будівництва Бескидського тунелю.

Метою формування і розвитку міжнародних транспортних коридорів на території України є підвищення ефективності українських зовнішньоторговельних перевезень і забезпечення гарантії їх здійснення на основі міжнародних угод і домовленостей, зміцнення економічної безпеки країни, а також залучення на вітчизняні комунікації транзитних перевезень третіх країн і отримання за рахунок цього додаткових валютних прибутків (*Урядовий портал (www.kmi.gov.ua)*. – 2013. – 16.09).

Строительные предприятия Украины в январе – августе 2013 г. уменьшили объемы работ по сравнению с первыми восемью месяцами 2012 г. на 15,1 % – до 33,889 млрд грн, сообщила Государственная служба статистики Украины.

Так, за этот период строительные предприятия уменьшили объем работ по строительству зданий на 9,6 % – до 15,997 млрд грн. При этом объем работ по строительству жилых зданий возрос на 6,6 % – до 6,058 млрд грн, а по строительству нежилых зданий – уменьшился на 17,1 %, до

9,939 млрд грн. Объем работ по строительству инженерных сооружений сократился на 19,7 % – до 17,892 млрд грн.

Работы по новому строительству, реконструкции и техническому перевооружению в январе – августе составили 82 % от общего объема, работы по капитальному ремонту – 10,5 %, а по текущему ремонту – 7,5 %. При этом строительные предприятия Киева в январе – августе 2013 г. снизили объемы работ на 21,9 % – до 7,263 млрд грн, выполнив 21,4 % от общего объема работ в стране (*Корреспондент* (<http://korrespondent.net>). – 2013. – 16.09).

Украинская угледобывающая компания Coal Energy в августе текущего года добыла и извлекла из отвалов 64,379 т угля, что на 64,7 % меньше, чем годом ранее, и на 3,3 % меньше, чем в июле 2013 г.

Согласно сообщению компании, которым располагает УНИАН, добыча угля на шахтах сократилась на 66,5 % – до 53,2 тыс. т на фоне 52,5 % минуса извлечения угля из отвалов.

Компания в прошлом месяце сократила добычу энергетического угля в годовом выражении на 65,8 % – до 45,7 тыс. т (+7,1 % в месячном выражении), а коксующегося и двойного назначения на 70,3 % – до 7,5 тыс. т (–31,4 % к предыдущему месяцу).

Coal Energy в августе извлекла из отвалов 11,2 тыс. т угля, что на 14,1 % меньше, чем месяцем ранее (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 16.09).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Евросоюз может выделить Украине более 1 млрд евро финпомощи уже в 2014 г. Об этом говорится в принятой Европарламентом резолюции.

«Скорейшее внедрение в жизнь договора об ассоциации может принести еще один положительный результат для Украи-

ны – передает “Польское радио”. – В принятой Европарламентом резолюции есть запись о запуске финансовой помощи для Украины. Речь идет о замороженных займах или субвенции из Брюсселя и Европейского инвестиционного банка. Из разных источников Киев может получить в общей сложности более 1 млрд евро уже в следующем году». Кроме того, в резолюции содержится предложение, чтобы договор об ассоциации стал действующим сразу после его подписания.

Издание отмечает, что в нормальном порядке страны-члены ЕС должны ратифицировать соглашение, которое может длиться два-три года. Поэтому Европарламент предложил, чтобы договор внедрить в жизнь немедленно, во временной форме. По мнению экспертов, не известно как на подписание соглашения между ЕС и Украины прореагирует Россия. По разным сценариям, Москва может во время президентских выборов в Украине 2015 г. поставить во главе государства своего кандидата, который в будущем может отказаться от соглашения с ЕС (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 16.09).

Україна й Молдова не квапляться вирішити проблеми в торговельних відносинах з Росією. Про це заявив керівник Росспоживнагляду, головний державний санітарний лікар Росії Г. Онищенко, передає «Інтерфакс-Україна».

«Поки з боку України та Молдови ми не бачимо системного бажання вступити в переговори та обговорити нехай дуже неприємні й непрості, але вкрай необхідні для відновлення нормальної торгівлі теми», – сказав він.

У липні Росія ввела заборону на ввезення продукції чотирьох фабрик української корпорації Roshen.

На цьому тижні Росспоживнагляд заборонив імпорт молдавської алкогольної продукції. В обох випадках заборона пов'язана з претензіями до якості з боку санітарної служби. За словами Г. Онищенка, у російських претензіях до якості української і молдавської продукції політичного підґрунтя немає. «Пояснення цього якимись загальнополітичними

явищами контрпродуктивно. Якщо ми завтра висунемо претензії до продукції з Литви, що поставляється на ринок РФ, це теж будуть оцінювати як спробу впливати?» – сказав Г. Онищенко.

«Усім дбайливцям, які, не обговорюючи суті проблеми, виносять політичний вердикт, хотілося б порекомендувати не робити гучних заяв, а взяти й закупити цю продукцію. І проблема буде знята. І Росія буде позбавлена ??від неякісного алкоголю, і економіка Молдови не постраждає», – заявив глава Росспоживнагляду, коментуючи реакцію ЄС на введення заборони Росією на імпорт молдавського вина.

«Намагатися впливати на Росію, щоб ми продовжували закуповувати на шкоду здоров'ю населення неякісну алкогольну продукцію – заняття невдячне й неблагородне», – сказав Г. Онищенко. За його словами, у декількох забракованих партіях молдавського вина виявлено вміст пластифікаторів, який «перевищує в сотню разів рівні, відносно безпечні для здоров'я людей».

За словами Г. Онищенко, українська сторона не виконує погоджений з Росспоживнаглядом механізм повернення на ринок РФ продукції компанії Roshen. «І навіть мої песимістичні прогнози про те, що через позицію української сторони вона зможе повернутися на російський ринок через кілька років, мені здається, уже не виправдаються», – сказав Г. Онищенко.

Європейська комісія вирішила розглянути питання про збільшення квот на постачання молдавського вина в ЄС після ембарго, введеного Росією (*Економічна правда* (<http://www.epravda.com.ua>). – 2013. – 16.09).

Ціна золота опустилася за минулий тиждень на 6 % на тлі невизначеності щодо наступного глави Федеральної резервної системи США й подальших заходів регулятора в рамках програми пом'якшення. Про це повідомляє «Прайм».

До кінця торгів п'ятниці грудневий ф'ючерс на золото на нью-йоркській біржі Comex подешевшав на 22 дол., або на 1,7 % – до 1308,60 дол. за тройську унцію. «Очікування змен-

шення стимулювання (за програмою ФРС) і зниження ймовірності удару по Сирії стали чинникам скорочення цін, оскільки інвестори воліють фіксувати прибуток або відкривати короткі позиції», – сказав з цього приводу виконавчий директор GoldCore М. О'Бирн.

Водночас, як зазначає видання, «що стосується попиту на дорогоцінний метал, то його падіння не спостерігається».

Як відомо, глава ФРС США Б. Бернанке заявляв, що згортання програми стимулювання економіки США розпочнеться за умови поліпшення ситуації на ринку праці. Очікується, що це може відбутися вже на цьому тижні (*Реальна економіка* (<http://real-economy.com.ua/news/42710.html>). – 2013. – 16.09).

Украина и Гондурас возобновляют спор с Австралией в рамках Всемирной торговой организации с целью добиться послабления жестких законов, касающихся торговли табачными изделиями, сообщает Reuters со ссылкой на дипломатические источники.

Производители сигарет утверждают, что запрет на размещения логотипов на пачках ущемляют их права и создают препятствия для мировой торговли.

Жалобы против Австралии в ВТО находились в подвешенном состоянии после того, как Украина и Гондурас притормозили процесс создания комиссии ВТО для вынесения решения по спору в конце прошлого года, примерно тогда, когда австралийские законы вступили в силу.

Украина попросила ВТО рассмотреть данный вопрос, приостановив вопрос в ноябре 2012 г. Гондурас также не довел этот процесс до логического завершения. Однако в течение последнего месяца Украина, как сообщают дипломатические источники, вновь активировала рассмотрение данного вопроса. Планируется, что ВТО организует заседание соответствующей группы по данному вопросу 25 сентября.

Многие страны могут принять решение относительно мер по борьбе с табакокурением после вынесения решения по данному делу. Пока известно, что аналогичные требования к

Австралии выдвигают Доминиканская республика и Куба, однако их прошения находятся на более ранних стадиях рассмотрения (*Korrespondent* (<http://korrespondent.net>). – 2013. – 16.09).

В I квартале 2013 г. объем кредитов, выданных мировыми банками заемщикам из развивающихся рынков (emerging markets), увеличился на 267 млрд дол. (8,4 %), что стало рекордным подъемом, – до 3,4 трлн дол. Об этом пишет газета Financial Times со ссылкой на данные Банка международных расчетов (Bank for International Settlements, BIS). По данным издания, повышение объемов кредитования стран с развивающейся экономикой в январе – марте в значительной мере обусловлено ростом межбанковского кредитования, составившего 200 млрд дол. (12 %).

Увеличение объемов кредитования развивающихся рынков отражает тот факт, что в этих странах инвесторы могут рассчитывать на более высокую доходность вложений, чем в развитых странах.

Согласно данным BIS, 85 % общего роста кредитования emerging markets в I квартале пришлось на долю Китая, Бразилии и России. Так, кредитование Китая иностранными банками повысилось на 31 % (на 160 млрд дол.), Бразилии – на 14 % (+34 млрд дол.), России – на 18 % (+29 млрд дол.). При этом темпы роста для Бразилии и России были рекордными.

Отмечается, что банки еврозоны увеличили кредитование развивающихся рынков впервые со II квартала 2011 г., повышение в основном пришлось на долю Франции, Нидерландов, Германии и Люксембурга. Кредитование стран с развитой экономикой в I квартале этого года сократилось на 1,5 % (на 341 млрд дол.).

Кроме вышесказанного, напомним, в начале сентября управляющий директор Международного валютного фонда К. Лагард сообщила, что сворачивание стимулирующих мер (QE3), введенных Федеральной резервной системой (ФРС) США, негативно отразится на развивающихся экономиках.

Обратим внимание, что, по мнению экспертов, из-за действий ФРС темпы роста кредитования развивающихся рынков могут замедлиться (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 16.09).

Потребительские цены в зоне обращения единой европейской валюты в августе 2013 г. в годовом исчислении, по окончательным данным, возросли на 1,3 %, сообщается в опубликованном сегодня докладе европейского статистического агентства Eurostat. Аналитики ожидали роста этого показателя также на 1,3 %.

В месячном исчислении потребительские цены в еврозоне возросли на 0,1 %.

Основным драйвером роста потребительских цен стало подорожание фруктов (этот компонент обеспечил 0,12 п. п. в общей динамике потребительских цен), табачных изделий (+0,10 п. п.) и электричества (+0,10 п. п.). Отрицательный вклад в динамику потребительских цен в еврозоне внесли автомобильное топливо (–0,26 п. п.), а также телекоммуникации (–0,18 п. п.).

В июле 2013 г. инфляция в еврозоне в годовом исчислении составила 1,6 %. В августе 2013 г. инфляция в еврозоне составляла 2,7 % в годовом исчислении.

В 28 странах Евросоюза инфляция в августе 2013 г. составила 1,5 % в годовом исчислении. В месячном исчислении потребительские цены возросли на 0,1 %.

В августе 2013 г. наиболее низкий уровень инфляции был зафиксирован в Ирландии (0,0 %) и Дании (0,1 %). Дефляция была зафиксирована в Греции (–1,0 %), Болгарии (–0,7%) и в Латвии (–0,1%). Наиболее высокий уровень инфляции зарегистрирован в Эстонии (3,6 %), Великобритании (2,8 %) и Нидерландах (2,8 %) (*Минфин.com.ua* (<http://minfin.com.ua>). – 2013. – 16.09).

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 70

Бюлетень підготували:

О. Ворошилов, В. Бондаренко, С. Кулицький, А. Потіха

Редактори: Т. Дубас,

О. Федоренко, Ю. Шлапак

Комп’ютерна верстка:

В. Бондаренко

Підп. до друку 17.09.2013.

Формат 60x84 $\frac{1}{16}$. Обл.-вид. арк. 2,35. Наклад 8 пр.

Видається в друкованому та електронному вигляді

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 03.08.2001 р.

Видавець і виготовлювач

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції

ДК № 1390 від 11.06.2003 р.